

E. O. Chirovici

Richard Elyon

VEIDRODŽIŲ KNYGA

Vieno žmogaus tiesa
yra kito melas

Alma littera

LITERATŪRINĖ
SENSACIJA

P i r m a d a l i s

PITERIS KACAS

„Prisiminimai yra tarsi kulkos.
Vieni prašvilpę pro šalį tik išgąsdina.
Kiti perskrodžia kiaurai ir ištaško į gabalus.“

RICHARDAS KADREY,
„UŽMUŠTI NEGYVĖLĮ“

Paraišką gavau sausį, kai visa agentūra dar tik bandė atsigauti po šventinių pagirių.

Vikriai išvengusi brukalų aplanko, žinutė atsidūrė gautųjų laiškų eilutėje kartu su keliais tuziniais kitų. Paraiška iš pirmo žvilgsnio mane sudomino, atsispausdinau ją kartu su prisegtąja rankraščio dalimi ir įkišau į stalčių. Skubėjau baigti sandorį, tad rankraštį taip ir pamiršau kone iki mėnesio pabaigos. Tik ilgąjį Martino Liuterio Kingo dienos savaitgalį vėl atkapsčiau per šventes planuotoje skaityti paraiškų krūvoje dūlančius puslapius.

Štai toks buvo Ričardo Flynno pasirašytas laiškas:

*Gerbiamas Piteri,
esu Ričardas Flynas, prieš dvidešimt septynerius metus Prinstone baigiau anglų kalbos studijas. Svajojau tapti rašytoju, žurnaluo-*

se išspausdinau kelis apsakymus, esu netgi parašęs šimto tūkstančių žodžių romaną. Atmetus ne vienai leidyklai, nuleidau rankas (dabar ir man pačiam tas romanas atrodo vidutiniškas ir nuobodus). Vėliau gavau darbą nedidelėje Naujojo Džersio reklamos agentūroje, šioje srityje dirbu iki šiol. Iš pradžių apgaudinėjau save, tikindamas, kad reklamą galima prilyginti literatūrai, kad vieną dieną vėl grįšiu prie rašytojo kelio. Žinoma, nieko panašaus nenutiko. Manau, daugumai žmonių subręsti, deja, reiškia išmokti užrakinti svajones dėžutėje ir išmesti į Rytų upę. Atrodė, aš jokia išimtis.

Bet prieš porą mėnesių, sužinojęs šį bei tą svarbaus, prisiminiau tragiškus įvykius, nutikusius paskutiniaais mano studijų Prinstone metais – 1987-ųjų rudenį ir žiemą. Turbūt žinote tą jausmą: manaisi kažką pamiršęs – įvykį, žmogų, situaciją – ir tada staiga supranti, kad visa tai slypėjo slaptoje smegenų kertelėje, visuomet ten buvo, lyg viskas būtų nutikę tik vakar. Viskas įvyksta tarsi atidarius seną šlamšto pilną spintą, kur pakanka vos pajudinti vieną dėžę, kad ant tavęs užgriūtų lavina.

Toji žinia buvo tarsi detonatorius. Po valandos vis dar galvoju apie jos svarbą. Atsisėdau prie darbo stalo ir genamas prisiminimų puoliau rašyti. Lioviausi tik gerokai po vidurnakčio, parašęs daugiau nei penkis tūkstančius žodžių. Tarsi būčiau save visiškai pamiršęs, o dabar vėl staiga atradęs. Nuėjus į vonią valyti dantų, man pasirodė, kad iš veidrodžio į mane žvelgia kitas žmogus.

Pirmą kartą per daugelį metų užmigau be vaistų. Kitą dieną agentūrai pranešęs, kad susirgau ir porą savaitių neateisiu, sėdau rašyti toliau.

Tų 1987-ųjų mėnesių detalės sugrįžo į atmintį taip stipriai ir aiškiai, kad greitai tapo gyvesnės ir raiškesnės nei dabartinis gyvenimas. Tarsi būčiau pabudęs iš gilaus miego, per kurį mano protas tyliai ruošėsi tai akimirkai, kai pradėsiu rašyti apie įvykius, kurių pagrindiniai veikėjai buvo Lora Beins, profesorius Džozefas Videris ir aš.

Žinoma, kadangi istorija baigėsi tragiškai, ji atsidūrė laikraščiuose, bent jau jos dalis. Kurį laiką policijos detektyvai bei re-

porteriai ir man nedavė ramybės. Tai buvo viena priežasčių, dėl kurių išvykau iš Prinstono ir magistrantūros studijas baigiau Kornelyje, Itakoje nugyvendamas dvejus ilgus pilkus metus. Bet niekas taip ir nesužinojo visos tiesos apie šią istoriją, amžiams pakeitusią mano gyvenimą.

Kaip jau minėjau, prieš tris mėnesius, atsitiktinai sužinojęs tiesą, supratau, kad turiu ją pasidalinti su kitais, nors mano jutas ir tebejuntamas pyktis bei nusivylimas buvo nepakeliamas. Bet kartais neapykanta ir skausmas gali tapti tokia pat stipria varomąja jėga kaip ir meilė. Šių jausmų rezultatas – mano neseniai užbaigtas rankraštis, išsekinęs fiziškai ir psichiškai. Pridedu rankraščio dalį pagal instrukcijas, rastas jūsų interneto svetainėje. Tekstas yra užbaigtas ir parengtas atiduoti. Jei jums bus įdomu paskaityti visą kūrinį, išsiųsiu nedelsdamas. Darbinis rankraščio pavadinimas – „Veidrožių knyga“.

Čia ir baigsiu, nes mano nešiojamasis kompiuteris jau sako, kad išeikvojau penkių šimtų žodžių užklaunos limitą. Vis tiek negaliu kažin ko daugiau apie save pridurti. Gimiau ir augau Bruklīne, nebuvau vedęs, neturiu vaikų, iš dalies turbūt dėl to, kad man taip ir nepavyko pamiršti Loros. Turiu Filadelfijoje gyvenantį brolių Edį, kurį matau labai retai. Mano karjera reklamos agentūroje buvo neįspūdinga: nei stulbinamų pasiekimų, nei nemalonių nutikimų – tiesiog pilkas gyvenimas po saule. Dabar esu vyresnysis tekstų kūrėjas nedidelėje Manhatano agentūroje netoli Čelsio, kur gyvenau daugiau nei du dešimtmečius. Nevairuoju „Porsche“ ir nerezervuoju penkių žvaigždučių viešbučių, bet ir nereikia jaudintis dėl ateities, bent jau dėl finansų.

Dėkui už skaitant sugaištą laiką, praneškite, jei norėsite paskaityti rankraštį. Mano adresą ir telefono numerį rasite toliau.

Pagarbiai,
RIČARDAS FLYNAS

Toliau užrašytas adresas buvo netoli Peno stoties. Rajoną žinojau gerai, nes pats ten kurį laiką gyvenau.

Paraiška buvo gan neįprasta.

Per penkerius darbo agentūroje „Bronson & Matters“ metus perskaičiau šimtus, jei ne tūkstančius paraiškų. Agentūra, kurioje pradėjau dirbti jaunesniuoju asistentu, visuomet buvo atvira naujų autorių rankraščiams. Dauguma paraiškų buvo keistos, nuobodžios, nejausdavai, kad autorius kreipiasi į tave asmeniškai, o ne į šimtus kitų agentų, kurių vardus ir adresus galima rasti kataloge „Literary Market Place“. Kai kurios paraiškos buvo per ilgos, pilnos nereikalingų smulkmenų. Bet Ričardo Flyno laiškas nepateko nė į vieną tų kategorijų. Jis buvo glaustas, gerai parašytas, o svarbiausia, iš jo sklido žmogiška šiluma. Jis netikino parašęs tik man, bet buvau beveik tikras, kad taip ir buvo, nors nebūčiau galėjęs pasakyti kodėl. Dėl kažkokios priežasties, kurios trumpame laiške nematė reikalo nurodyti, jis pasirinko mane.

Tikėjausi, kad rankraštis man patiks kaip ir paraiška, kad galėsiu duoti teigiamą atsakymą jį atsiuntusiam vyriškiui, kuriam nežinia kodėl jau jčiau slaptą simpatiją.

Atidėjau į šalį kitus planuotus paskaityti rankraščius, užsiplikiau kavos, įsitaisiau ant sofos svetainėje ir pradėjau skaityti ištrauką.

PIRMAS SKYRIUS

Daugumai amerikiečių 1987-ieji buvo metai, kai akcijų rinka šoktelėjo iki padangių tik tam, kad su trenksmu subyrėtų, Irano-Kontros skandalas toliau klibino Ronaldo Reigano krėslą Baltuosiuose rūmuose ir į mūsų namus ėmė brautis serialas „Žavūs ir drąsūs“. Man tai buvo metai, kai įsimylėjau ir sužinojau, kad egzistuoja blogis.

Prinstone studijavau kiek daugiau nei trejus metus, gyvenau sename bjauriame pastate Bajardo skersgatvyje tarp muziejaus ir kunigų seminarijos. Pirmame aukšte buvo svetainė su atvira virtuve, antrame – du dviviečiai miegamieji, abu su vonios kambariu. Iki Makošo pastato, kur lankiau didžiumą savo anglų kalbos paskaitų, vos dešimt minučių kelio pėsčiomis.

Vieną spalio popietę grįžęs namo nustebau virtuvėje radęs aukštą, liekną, jauną merginą ilgais šviesiais, per vidurį

perskirtais plaukais. Ji draugiškai dirstelėjo į mane per savo akinius storais rėmeliais, dėl kurių atrodė ir griežta, ir kartu gundanti. Mergina mėgino iš tūbelės išspausti garstyčių, nesuprasdama, kad pirmiau reikia nulupti foliją. Atsukęs dangtelį, nulupau foliją ir atidaviau jai tūbelę. Mergina padėkojusi išspaudė tiršto geltono padažo ant ką tik išsivirtos didžiulės dešrelės.

– Ei, aciū, – tarė ji iš Vidurio Vakarų atsivežtu akcentu – neatrodė, kad jo būtų linkusi nusikratyti tik tam, kad būtų madinga. – Valgysi?

– Ne, dėkui. Beje, aš Ričardas Flynas. Tu nauja nuomininkė?

Ji linktelėjo. Godžiai atsikando dešrelės ir prieš atsakydama bandė greit nuryti.

– Lora Beins. Malonu susipažinti. Prieš mane gyvenęs nuomininkas laikė skunką ar ką? Nosis riečiasi nuo smarvės. Vis tiek turėsiu perdažyti kambarį. O kas ten su katilu? Turėjau pusvalandį laukti, kol pradėjo bėgti šiltas vanduo.

– Užkietėjęs rūkalius, – paaiškinau. – Turiu omenyje nuomininką, ne katilą, ir rūkė ne tik cigaretes, jei supranti, apie ką aš. Bet šiaip jis visai nieko vaikas. Pernakt nusprendė pasiimti kūrybinių atostogų, tad išvažiavo namo. Jam pasisekė, kad šeiminkė neprivertė mokėti nuomos iki metų galo. O kalbant apie katilą, jo taisyti buvo atėję jau trys santechnikai. Nė vienam nepasisekė, bet dar turiu vilties.

– *Bon voyage*, – kramsnodama tarstelėjo Lora, adresuodama buvusiam nuomininkui. Tuomet parodė į mikrobangų krosnelę ant stalviršio. – Ruošiu spragėsių „Jolly Time“, tada įsijungsiu televizorių – CNN gyvai transliuoja Džesiką.

– Kas toji Džesika? – paklausiau.

Mikrobangų krosnelė skimtelėjo, pranešdama, kad spragėsiai paruošti berti į didžiulį stiklinį dubenį, Loros išžvejotą iš spintelės virš kriauklės gelmių.

– Džesika Makliur yra maža mergytė, įkritusi į šulinį Tek-
sase, – paaiškino ji. – CNN gyvai transliuoja jos gelbėjimo
operaciją. Kaip tu nieko apie tai nežinai? Visi tik ir kalba.

Ji subėrė spragėsius į dubenį ir mostelėjo man sekti iš pa-
skos į svetainę.

Įsitaissėme ant sofos, ji įjungė televizorių. Kurį laiką abu ty-
lėjome, stebėdami įvykius ekrane. Buvo švelnus, šiltas spalvis,
beveik nepliaupė įprastinės liūtys, slankiosiomis stiklinėmis
kambario durimis leidosi rami prieblanda. Už lango plytėjo
tamsus ir paslaptingas Šv. Trejybės bažnyčią supantis parkas.

Lora sukrimto dešrelę, iš dubens pasėmė saują spragėsių.
Regis, ji visiškai pamiršo mane. Televizoriaus ekrane inžinie-
rius aiškino reporteriui, kaip vyksta darbas paralelinėje šuli-
nio šachtoje, kuria gelbėtojai galės pasiekti požemiuose įstri-
gusį vaiką. Lora nusispyrė šlepetes ir parietė pėdas po savimi.
Pastebėjau, kad jos kojų nagai nulakuoti purpuriniu laku.

– Ką studijuoji? – galiausiai paklausiau.

– Psichologijos magistrą, – atsakė ji, neatplėšdama akių
nuo ekrano. – Mano antrasis. Pirmasis, matematikos, iš Či-
kagos universiteto. Gimiau ir augau Evanstone, Ilinojuje. Esi
ten buvęs? Kur žmonės kramto tabaką „Red Man“ ir degina
kryžius?

Supratęs, kad ji turėtų būti dvejis ar trejais metais vyres-
nė už mane, truputį sunerimau. Tokiame amžiuje trejų metų
skirtumas atrodo didelis.

– Maniau, tai Misisipėje, – tariau. – Ne, nesu buvęs Ilino-
juje. Gimiau ir augau Bruklina. Tik kartą vieną vasarą lan-
kiausi Viduriniuose Vakaruose, regis, man buvo penkiolika,
su tėčiu vykome žvejoti prie Ozarkų ežero Misūrije. Jei gerai
prisimenu, užsukome ir į Sent Luisą. Psichologija po mate-
matikos?

– Na, mokykloje manė, kad aš geniali ar panašiai, – paaiš-
kino ji. – Vidurinėje laimėjau visus įmanomus tarptautinius

matematikos konkursus, dvidešimt vienų jau gavau magistrą, rengiausi stoti į doktorantūrą. Bet atsisakiusi visų stipendijų atvykau čia studijuoti psichologijos. Tiksliųjų mokslų magistro laipsnis padėjo man patekti į tyrimų programą.

– Puiku, bet vis tiek neatsakei į mano klausimą.

– Kantrybės.

Ji nupurtė nuo marškinėlių spragėsių likučius.

Puikiai prisimenu. Ji mūvėjo išblukintus džinsus su ke-
liais užtrauktukais, anuomet madingus, dėvėjo baltus marš-
kinėlius.

Lora nuėjo prie šaldytuvo pasiimti kokakolos, paklausė, ar norėčiau. Atidarė skardines, į abi įkišo po šiaudelį ir grįžo ant sofos, vieną padavė man.

– Tą vasarą baigusi studijas įsimylėjau vaikina, – ji ištarė *vaikyyną*, – iš Evanstono. Jis buvo grįžęs namo atostogoms. Studijavo elektronikos magistrantūroje Masačusetso technologijos universitete, kažkas susiję su kompiuteriais. Gražus ir protingas, vardu Džonas R. Findlis. Buvo dvejais metais vyresnis už mane, vienas kitą mišlotai prisiminėme iš vidurinės. Bet po mėnesio jį iš manęs nušvilpė Džulija Kreig, viena kvailiausių būtybių, kokias tik teko sutikti, toks savotiškas hominidas, išmokęs žongliuoti tuzinu žodžių, vašku nuo kojų šalinti plaukus ir naudotis peiliu bei šakute. Supratau, kad man sekasi spręsti lygtis ir integralus, bet neturiu žalio supratimo, kaip mąsto žmonės, ypač vyrai. Suvokiau, kad jei nebūsiu atsargi, visą gyvenimą praleisiu apsupta kačių, jūros kiaulyčių ir papūgų. Štai kodėl kitą rudenį atvykau čia. Mama nerimavo, mėgino priversti apsigalvoti, bet ji pakankamai gerai mane pažinojo – lengviau būtų mane išmokyti skraidyti ant šluotos. Dabar studijuoju paskutinius metus ir nėsyk nepasigailėjau dėl savo sprendimo.

– Ir man šie metai paskutiniai. Ar sužinojai, ko norėjai? – paklausiau. – Turiu mintyje, kaip mąsto vyrai?

Pirmą kartą ji pažvelgė man tiesiai į akis.

– Nesu tikra, bet manau, kad padariau pažangą. Džonas išsiskyrė su Godzila vos po kelių savaičių. Paskui nebeatsiliepiu į jo skambučius, nors ištisus mėnesius stengėsi susisiekti. Žinai, gal tiesiog esu išranki.

Ji baigė savo kokakolą ir pastatė tuščią skardinę ant stalo.

Žiūrėjome Teksaso mergytės gelbėjimo operaciją ir plepėjome kone iki vidurnakčio, gerdami kavą ir vis išeidami į sodelį parūkyti „Marlboro“ cigarečių, kurių ji atnešdavo iš savo kambario. Padėjau jai sunešti į vidų likusius daiktus iš garaže pastatyto seno „Hyundai“ bagažinės.

Lora buvo miela, turėjo humoro jausmą, supratau, kad ji labai apsisikaičiusi. Kaip ir visiems jaunuoliams būdinga, manyje kunkuliavo hormonai. Tuo metu neturėjau merginos ir buvau išsiilgęs sekso, bet gerai atsimenu, kaip pradžioje nė nešovė į galvą, kad galėčiau su ja permiegoti. Buvau tikras, kad ji turi vaikną, nors apie tai niekada nesikalbėjome. Buvau maloniai sutrikęs, kad man teks gyventi viename name su moterimi, nes iki šiol neteko. Atrodė, tarsi staiga man būtų atsivėrusios anksčiau uždraustos paslaptys.

Tiesa ta, kad universitete man nepatiko, negalėjau sulaukti, kol baigęs paskutinius metus iš čia išsinešdinsiu.

Gimiau ir augau Brukline, Viljamsburge, netoli Grend gatvės, kur namai anuomet buvo kur kas pigesni nei dabar. Mama mokė istorijos Bedstujaus berniukų ir mergaičių vidurinėje, tėvas dirbo medikų asistentu Kings Kaunčio ligoninėje. Kitaip tariant, nepriklausiau darbininkų klasei, bet jaučiausi kaip tik taip, nes gyvenome darbininkiškame rajone.

Užaugau nejausdamas didžiulio nepritekliaus, nors tėvai ir negalėjo išlaidauti mūsų norimiems daiktams. Bruklino gyventojai man buvo įdomūs, tame skirtingų rasių ir papro-

čių Babelyje jaučiausi lyg žuvis vandenyje. Aštuntasis dešimtmetis Niujorkui buvo sudėtingas metas, prisimenu, kad daugybė žmonių skurdo, plačiai paplito smurtas.

Atvykęs į Prinstoną, prisijungiau prie kelių akademinį bendruomenių, įstojau į vieną garsiųjų Strito socialinių klubų, leidau laiką su Trikampio klubo saviveiklininkais aktoriais.

Literatūriniame egzotiško pavadinimo būrelyje skaičiau apsakymus, parašytus baigiant vidurinę. Būreliui vadovavo šiek tiek žinomas autorius, kviestinis universiteto dėstytojas, nariai tarpusavyje varžėsi, kuris labiau nukankins anglų kalbą, kad sukurtų beprasmių eilėraščių. Supratę, kad mano istorijos parašytos „klasikiniu“ stiliumi ir kad įkvėpimo semiuosi iš Hemingvėjaus ir Steinbeko, jie ėmė mane laikyti keistuoliu. Po metų laisvalaikį leisdavau bibliotekoje arba namie.

Dauguma studentų buvo kilę iš Rytinės pakrantės vidurinėsios klasės, kuri septintajame dešimtmetyje siaubingai išsigando visam jų pasauliui, regis, ėmus byrėti ir savo palikuonis auklėjo taip, kad galėtų užkirsti kelią tai beprotybei dar kartą pasikartoti. Septintajame dešimtmetyje klestėjo muzika, maršai, meilės vasara, eksperimentai su narkotikais, Vudstokas ir kontraceptikai. Aštuntasis dešimtmetis regėjo Vietnamo košmaro pabaigą, disko stilių, raketas ir rasių išsivadavimą. Jutau, kad devintajame dešimtmetyje nevyksta nieko įspūdingo, kad mūsų karta nespėjo į traukinį. Ponas Ronaldas Reiganas lyg gudrus senas šamanas prisikvietė šeštojo dešimtmečio dvasią tautos smegenims nuslopinti. Pinigai ardė dievų altorius, pinigai ruošėsi šokti pergalės šokį, o putlūs angelai plačiakraštėmis ant šviesių garbanų užmaukšlintomis skrybėlėmis giedojo himnus laisvajam verslui. *Pirmyn, Roni, pirmyn!*

Kiti studentai man atrodė snobiški prisitaikėliai, kas, kad demonstratyviai maištingi, be abejonės, įsitikinę, kad taip

turi elgtis elitinių universitetų studentai, atkartodami blančius praėjusių dešimtmečių prisiminimus. Prinstone tradicijos buvo svarbios, bet man jos rodėsi tik vaidyba – laikas išsėmė jų prasmę.

Dauguma dėstytojų man atrodė vidutinybės, įsikibusios prašmatnių pareigų. Studentams, žaidusiems marksistus ir revoliucionierius bei remiamiems turtingų tėvelių, niekada neatsibosdavo skaityti tokių plytų kaip „Das Kapital“. O laikusieji save konservatyviais elgėsi, lyg būtų tiesioginiai paliukuonys to piligrimo laive „Mayflower“*, kuris, užsikoręs ant stiebo ir prisidengęs akis nuo saulės, suriko: „Žemė!“ Pirmiesiems atrodžiau smulkiosios buržuazijos, kurią reikėjo niekinti ir kurios vertybes sutrypti, atstovas; antriesiems tebuvau neturtingų baltųjų vaikas iš Bruklino, kažkaip įstengęs prasmukti į nuostabų jų universitetą su abejotinais ir neabejotinai smerktiniais kėslais. Man Prinstonas atrodė užvaldytas snobiškų robotų, vograujančių bostonietišku akcentu.

Bet gali būti, kad viskas tebuvo mano galvoje. Kai baigdamas vidurinę nusprendžiau tapti rašytoju, pamažu susikūriau niūrią ir skeptišką pasaulio viziją, kuriai neįkainojamą pagalbą suteikė ponai Kormakas Makartis, Filipas Rotas ir Donas Delilo.** Buvau įsitikinęs, kad tikras rašytojas turi būti liūdnas ir vienišas, gauti apvalius honorarus ir leisti atostogas prabanguose Europos kurortuose. Tariau sau, kad Jobas nebūtų žinomas, jei nebūtų nuskurdęs ir visko praradęs, ir žmonija būtų netekusi literatūros šedevro.

Stengiausi universitete leisti tik tiek laiko, kiek būtina, tad savaitgaliais paprastai grįždavau į Niujorką. Klaidžiodavau skaitytų knygų knygynėliuose Aukštutiniame Ist Saide,

---

* 1620 m. laivu „Mayflower“ iš Plimuto į dabartinį Masačusetsą atvyko pirmieji anglų separatistai, dabar vadinami pilgrimais. (Čia ir toliau – *vert. past.*)

** Cormac McCarthy, Philip Roth ir Don DeLillo – amerikiečių rašytojai.

žiūrėdavau spektaklius nežinomuose Čelsio teatruose, eidavau į Bilo Friselio, Cecilio Teiloro ir „Sonic Youth“ koncertus ką tik Hjustono gatvėje atidarytame muzikos klube „Knitting Factory“. Traukdavau į kavines Mertrl aveniu arba, kirtęs tiltą į Žemutinį Ist Sайдą, su tėvais ir jaunesniuoju broliu Edžiu, kuris vis dar mokėsi vidurinėje, vakarieniaudavau viename tų šeimos restoranėlių, kur visi vieni kitus pažįsta.

Be pastangų išlaikydavau egzaminus, tenkindavausi B lygiu, kad be didesnių trikdžių turėčiau laiko rašyti. Parašiau tuzinus apsakymų ir pradėjau romaną, šio sukurpiau vos kelis skyrius. Tekstus rinkau sena rašomąja mašinėle „Remington“, kurią tėtis rado namo palėpėje, restauravo ir padovanojo prieš man išvykstant studijuoti. Dar sykį perskaičius tekstus ir vėl pertaisius, jie daugiausia atsidurdavo šiukšlių dėžėje. Kaskart, atradęs naują autorių, mėgdžiodavau jį pats to nesuprasdamas kaip šimpanzė, negalinti atitraukti akių nuo raudonais drabužiais apsirengusios moters.

Kažkodėl manęs visai netraukė narkotikai. Pirmąkart žolės parūčiau keturiolikos metų, per kelionę į Botanikos sodą. Berniukas, vardu Martinas, atsinešė dvi suktines, šias penkiese ar šešiese pasidalinome slaptoje vietelėje, jusdami, kad mus į pragaištingas gelmes įtraukia tamsūs kriminaliniai vandenys. Vidurinėje vėl kelis kartus parūčiau, poroje vakarėlių neaiškiuose Drigso aveniu butuose pasigėriau nuo pigaus alaus. Didžiam tėvų palengvėjimui, nejutau malonumo nei apsinešęs nuo žolės, nei apsvaigęs nuo alkoholio. Tais laikais buvo didesnė tikimybė, kad nuklydę nuo tiesaus kelio jaunuoliai bus rasti mirtinai subadyti ar perdozavę, nei kad ras gerą darbą. Mokykloje stropiai mokiausi, gavau geriausių pažymius ir sulaukiau kvietimo tiek iš Kornelio, tiek iš Prinstono. Pasirinkau Prinstoną, kuris tais laikais atrodė pažangesnis.

*

Televizija dar nebuvo tapusi nesibaigiančia virtine laidų, per kurias vulgarių vedėjų įžeidinėjami įvairūs nevykėliai verčiami dainuoti ar lipti į gyvačių knibždančius baseinus. Amerikiečių televizijos laidos dar nebuvo virtusios nieko nereiškančiomis kvailių pasakėlėmis, permušamomis garsų ir juokų. Bet manęs nedomino hipokritiniai tų dienų politiniai debatai ar nejuokingi juokeliai ir B lygio filmai apie paauglius, atrodančius lyg iš plastiko. Keli vis dar televizijos studijose likę padorūs prodiuseriai ir žurnalistai iš septintojo ir aštuntojo dešimtmečių jautėsi nejaukiai, atrodė neramūs lyg dinosaurai, pastebėję savo amžiaus pabaigą žymintį meteoritą.

Bet, kaip supratau, Lorai patiko kas vakarą gauti dozę televizinio šlamšto. Ji teigė, kad tik taip jos smegenys pailsi, kad tuo metu klasifikuoja, sistemizuoja ir išsaugo visas per dieną sukauptas žinias. Tad 1987-ųjų po Kristaus gimimo rudens žiūrėjau daugiau televizijos nei kada nors anksčiau, ir man net kiek mazochistiškai patiko išsidrėbti ant sofos šalia jos, komentuoti kiekvieną pokalbį šou, naujienų programą ir muilo operą lyg dviem priekabiems seniems balkone iš „Mapetų šou“.

Ji ne iš karto man prasitarė apie profesorių Džozefą Viderį. Iki Helovino nesisakė jį pažįstanti. Jis buvo viena svarbiausių tais metais asmenybių Prinstone, tarsi Prometėjas, nusileidęs tarp paprastų mirtingųjų pasidalinti ugnies paslaptimi. Mudu žiūrėjome „Larry King Live“, kur Viderį pakvietė pakalbėti apie priklausomybę nuo narkotikų – prieš dieną Oregone, kotedže, netoli Judžino perdozavę mirė trys jaunuoliai. Ji pasakė, kad su profesoriumi yra „geri draugai“. Tada jau buvau ją įsimylėjęs, net jei to dar nesupratau.